

Buitenland 4

1. Wat bedoelen we met een ruilvoet verbetering?

Onder de ruilvoet verstaan we het gemiddelde prijspeil van de export gedeeld door het gemiddelde prijspeil van de import. De ruilvoet verbetert als deze verhouding groter wordt. Het prijspeil van de export is dan sterker gestegen dan dat van de import.

2. Wat is het voordeel van een stijging van de ruilvoet?

Als de ruilvoet is gestegen hoef je minder te exporteren om hetzelfde te kunnen importeren. Dit is gunstig voor de welvaart.

3. Zijn er ook nadelen aan een hogere ruilvoet?

Omdat je minder hoeft te exporteren om hetzelfde te kunnen importeren hoeft er minder gewerkt te worden hetgeen nadelig is voor de werkgelegenheid. Maar het feit dat je minder hoeft te exporteren om hetzelfde te kunnen importeren wil uiteraard niet zeggen dat je ook minder gaat exporteren. In export uitgedrukt wordt de import goedkoper. Een hogere ruilvoet betekent wel dat de concurrentiepositie verslechtert. Dit zou kunnen betekenen dat de export daalt.

4. Leg uit hoe de centrale bank de hoeveelheid liquiditeiten van de banken kan vergroten.

De centrale bank kan de hoeveelheid liquiditeiten bij de banken vergroten door waardepapieren (staatsobligaties) van de banken op te kopen (= kwalitatieve verruiming). De banken krijgen in ruil voor deze waardepapieren geld en hebben daardoor dus de beschikking over meer liquiditeiten.

5. Leg uit hoe hierdoor de maatschappelijke geldhoeveelheid kan toenemen.

De banken moeten altijd een bepaald percentage van het geld dat giraal uitstaat in kas houden. Als de banken dus over meer liquiditeiten beschikken kunnen ze meer giraal geld creëren. Dit laatste doen ze door meer giraal krediet te geven (= meer giraal geld uit te lenen).

6. Leg uit hoe een vergroting, door de centrale bank, van de liquiditeiten van de banken kan leiden tot een lagere rente.

Als de banken beschikken over meer liquiditeiten kunnen ze meer krediet verstrekken. Het aanbod van krediet zal dus toenemen. Als het aanbod van krediet toeneemt en de vraag blijft hetzelfde zal de concurrentie zorgen voor een lagere prijs van krediet. De prijs van krediet is de rente, dus de rente zal lager worden.

7. Leg uit hoe een lagere rente zal leiden tot grotere bestedingen.

Als de rente laag is zullen consumenten en producenten meer gaan lenen om te consumeren en te investeren. Ook zullen consumenten minder gaan sparen.

8. Leg uit hoe een vergroting van de liquiditeiten bij banken zal leiden tot een kleiner saldo op de lopende rekening van de betalingsbalans.

Door een vergroting van de liquiditeiten van de banken zal de rente dalen. Door de lagere rente zullen de bestedingen stijgen. Als de bestedingen stijgen zullen de importen ook toenemen, immers een deel van de bestedingen wordt in het buitenland gedaan (= importlek). Als de importen stijgen en de export blijft gelijk wordt het saldo ($E - M$) op de lopende rekening lager. (Een eventueel overschot wordt dus kleiner of wordt een tekort; een eventueel tekort wordt groter.)

9. Leg uit hoe een vergroting van de liquiditeiten bij banken zal leiden tot een kleiner saldo op de kapitaalrekening van de betalingsbalans.

Zoals eerder gezien betekent een vergroting van de liquiditeiten dat de rente zal dalen. Maar als de rente daalt zal de import van kapitaal afnemen. Immers een lagere rente betekent dat buitenlandse beleggers minder interesse hebben om hier te beleggen. Een overschot op de kapitaalrekening zal dus kleiner worden of zelfs omslaan in een tekort. Een tekort op de kapitaalrekening wordt groter.

10. Leg uit hoe door een daling van het saldo op de lopende rekening de wisselkoers zal dalen.

Als het saldo op de lopende rekening daalt betekent dit dat of de export is gedaald of de import is gestegen. Een daling van de export betekent een kleinere vraag naar de valuta van het land dat exporteert (dus een daling van de wisselkoers). Een stijging van de import betekent een toename van het aanbod van de valuta van het land dat meer is gaan importeren (dus ook een daling van de wisselkoers).

11. Leg uit hoe door een daling van het saldo op de kapitaalrekening de wisselkoers zal dalen.

Als het saldo op de kapitaalrekening daalt betekent dit dat of de import van kapitaal is gedaald of de export van kapitaal is gestegen. Als de import van kapitaal is gedaald is de vraag naar de valuta van het land dat minder kapitaal is gaan importeren kleiner geworden (dus de wisselkoers zal dalen). Als de export van kapitaal is gestegen is het aanbod van de valuta van het betreffende land gestegen (dus de wisselkoers zal dalen).

12. Wat moet de centrale bank van een land doen als ze ziet dat de wisselkoers daalt maar ze niet wil dat dat gebeurt?

Als de wisselkoers van de eigen valuta daalt is dat altijd ten opzichte van een andere valuta. Laten we aannemen dat het een daling is t.o.v. de dollar. De centrale bank zal dan de eigen valuta moeten opkopen in ruil voor dollars. Iets anders gezegd, de centrale bank moet dollars verkopen.

13. Leg uit waarom bij een vaste wisselkoers de centrale bank deviezen kwijt raakt als ze de hoeveelheid liquiditeiten bij de banken vergroot.

Zoals uit het voorgaande is gebleken zal een grotere hoeveelheid liquiditeiten bij de banken leiden tot een lagere rente en daardoor tot een daling van het saldo op zowel de lopende rekening als de kapitaalrekening. Hierdoor zal de wisselkoers dalen. Aangezien er een vaste wisselkoers is zal de centrale bank de eigen valuta moeten opkopen in ruil voor buitenlandse deviezen. De voorraad deviezen zal dus afnemen.

14. Leg uit hoe een vergroting van een liquiditeiten van de banken kan leiden tot een devaluatie van de eigen munt.

Van devaluatie en revaluatie is alleen sprake bij vaste wisselkoersen. Een devaluatie van de munt is een verlaging van de vaste koers (spilkoers). We hebben gezien dat door het vergroten van de liquiditeiten de wisselkoers onder druk komt te staan. De centrale bank zal, om de wisselkoers op peil te houden, haar deviezenreserve moeten aanspreken. Op een gegeven moment zal deze reserve echter opraken. De centrale bank zal dan gedwongen zijn de munt de devalueren.

15. Leg uit hoe een depreciatie van een munt tekorten op de betalingsbalans vanzelf oplost.

We spreken van een depreciatie als de wisselkoers daalt door de werking van vraag en aanbod (en dus niet omdat de centrale bank de spilkoers heeft verlaagd). Zo'n depreciatie vindt plaats als er te weinig vraag is naar de munt van het betreffende land. Maar door de dalende wisselkoers wordt het betreffende land goedkoper. De vraag naar producten uit dat land zal dus toenemen en daarmee zal de vraag naar de munt van dat land toenemen. Dit proces zal doorgaan totdat vraag en aanbod weer aan elkaar gelijk zijn.

16. Indonesië is sinds 1967 lid van de Association of Southeast Asian Nations (ASEAN). Bovendien is het land toen ook lid geworden van de Wereldhandelsorganisatie (WTO). Medio jaren negentig van de vorige eeuw begint Indonesië met het verlagen van importtarieven. Een uitzondering daarop vormt het importtarief op motorvoertuigen vanuit de rijke landen. Indonesië heeft zelf de productie van motorvoertuigen begin jaren negentig gestart. Het land heeft toen toestemming gekregen van de WTO dit tarief tijdelijk op dezelfde hoogte te houden.

Waarom zou Indonesië hiervoor toestemming hebben gekregen?

Indonesië heeft hiervoor toestemming gekregen omdat het land nog maar net begonnen is met de productie van motorvoertuigen. Om deze beginnende industrie te beschermen tegen importen vanuit rijke landen waar deze productie al veel verder is gevorderd en dus veel efficiënter plaatsvindt mogen er invoerrechten geheven worden op motorvoertuigen uit rijke landen (infant industry argument).

17. Met het liberaliseren van zijn internationale handel probeert Indonesië het relatieve kostenvoordeel dat dit land voor sommige goederen heeft, meer te benutten.

Een belangrijke handelspartner en concurrent van Indonesië is Maleisië.

In zowel Indonesië als Maleisië worden textiel en motorvoertuigen geproduceerd.

De volgende tabel geeft de productie van 1.000 arbeidsuren.

	Textiel	Motorvoertuigen
Indonesië	2000	2,5
Maleisië	2500	3

Voor welk product heeft Maleisië een relatief kostenvoordeel?

Maleisië heeft een relatief kostenvoordeel voor textiel en Indonesië voor motorvoertuigen. Immers in Maleisië moeten ze 833,33 eenheden textiel opofferen voor het maken van één motorvoertuig. In Indonesië echter maar 800 eenheden. Je kunt zeggen dat Indonesië dus beter is in het maken van motorvoertuigen maar je kunt ook zeggen dat Maleisië beter is in het maken van textiel. Immers in Maleisië hoeven ze maar 0,0012 motorvoertuigen op te offeren voor het maken van een eenheid textiel. In Indonesië zullen ze echter 0,00125 motorvoertuigen moeten opofferen. Textiel is dus relatief duurder in Indonesië.

18. Laat zien dat beide landen voordeel hebben bij handel als de ruilverhouding van één motorvoertuig ligt tussen de 800 en 833 eenheden textiel.

Maleisië zal, als er geen handel met Indonesië plaatsvindt, zelf motorvoertuigen moeten maken. Daarvoor zal ze 833 eenheden textiel moeten opgeven. Bij handel met Indonesië kan ze dat dus goedkoper krijgen. Ze hoeft namelijk minder dan 833 eenheden textiel te betalen voor een motorvoertuig. Als Indonesië nu meer dan 800 eenheden textiel krijgt voor een motorvoertuig is zij ook goedkoper uit dan dat ze zelf textiel had gemaakt. Immers als ze zelf textiel maakt levert haar dat slechts 800 eenheden op voor ieder motorvoertuig dat ze niet maakt.

19. Een sterke groei van de bestedingen in een land kan tot gevolg hebben dat het nationaal spaarsaldo kleiner wordt terwijl de nominale rente toeneemt en de reële rente daalt. Wat verstaan we onder het nationaal spaarsaldo?

Het nationaal spaarsaldo is het particuliere spaarsaldo ($S - I$) en het publieke spaarsaldo ($B - O$) samen. Dit saldo is gelijk aan het saldo op de lopende rekening van de betalingsbalans ($E - M$).

20. Leg uit dat door een toename van de bestedingen de nominale rente stijgt terwijl de reële rente daalt.

Dat de nominale rente toeneemt komt omdat als de bestedingen toenemen er een grotere vraag naar krediet zal ontstaan. De consumenten zullen grote aankopen verrichten waarvoor ze geld zullen lenen. De producenten zullen gaan investeren. Overigens remt de stijging van de rente deze bestedingen weer een beetje af.

Dat de reële rente is gedaald kan verklaard worden uit het feit dat de toename van de vraag naar goederen gezorgd heeft voor een algemene prijsstijging (= inflatie). De reële rente is de nominale rente gecorrigeerd voor prijsstijging.

Stel dat de nominale rente 5% is en de inflatie is 2%. Je kunt dan de reële rente als volgt berekenen:

$$\frac{1,05}{1,02} = 1,029$$

De reële rente is dan: 2,9%
(1,029 - 1) x 100